

A pulmonikus mássalhangzók az IPA rendszerezése alapján

Mód Hely		Zörejhangok (Obstruensek)														Zengőhangok (Szonoránsok) ¹												
		Zárhangok						Frikatívák				Affrikáták ²				Zárhangok				Approximánsok ³								
		Explozív		Tremuláns ⁵		Tap/Flap ^{4,5}		Laterális tap/flap ^{4,5}		(Centrális) szibiláns frikativa		(Centrális) nemszibiláns frikativa		Laterális frikativa		(Nemszibiláns) affrikata		Szibiláns affrikata		Laterális affrikata		Nazális okkluzíva	Tremuláns ⁵	Tap/Flap ^{4,5}	Laterális tap/flap ^{4,5}	Szemivokális approximáns	(Centrális) approximáns	Laterális approximáns
		zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngétlen	zöngés	zöngés	zöngés	zöngés	zöngés	zöngés	zöngés	
Labiális	Bilabiális	<i>p</i> [p]	<i>b</i> [b]	<i>ɸ</i> [ɸ]	<i>ɓ</i> [ɓ]					<i>ɸ</i> [ɸ]	<i>β</i> [β]							<i>m</i> [m]	<i>ɸ</i> [ɸ]					<i>β</i> [β]				
	Labiodentális	<i>p̪</i> [p̪]	<i>b̪</i> [b̪]			<i>ɸ̪</i> [ɸ̪]	<i>ɓ̪</i> [ɓ̪]			<i>f</i> [f]	<i>v</i> [v]			<i>pf</i> [pf]	<i>bv</i> [bv]			<i>ɱ</i> [ɱ]			<i>v̪</i> [v̪]				<i>ɱ</i> [ɱ]			
Koronális	Dentális	<i>t̪</i> [t̪]	<i>d̪</i> [d̪]							<i>θ</i> [θ]	<i>ð</i> [ð]			<i>t̪θ</i> [t̪θ]	<i>d̪ð</i> [d̪ð]			<i>ɳ</i> [ɳ]							<i>ð̪</i> [ð̪]			
	Alveoláris	<i>t</i> [t]	<i>d</i> [d]	<i>t̺</i> [t̺]	<i>d̺</i> [d̺]	<i>t̺̥</i> [t̺̥]	<i>d̺̥</i> [d̺̥]	<i>t̺̥̥</i> [t̺̥̥]	<i>d̺̥̥</i> [d̺̥̥]	<i>sz</i> [s]	<i>z</i> [z]	<i>θ̺</i> [θ̺]	<i>ð̺</i> [ð̺]	<i>t̺</i> [t̺]	<i>d̺</i> [d̺]	<i>c</i> [t͡s]	<i>dz</i> [d͡z]	<i>n</i> [n]	<i>r</i> [r]	<i>r̺</i> [r̺]						<i>l</i> [l]		
	Poszt-alveoláris	<i>t̠</i> [t̠]	<i>d̠</i> [d̠]							<i>s̠</i> [s̠]	<i>z̠</i> [z̠]					<i>cs</i> [t͡ʃ]	<i>dzs</i> [d͡ʒ]	<i>ɳ̠</i> [ɳ̠]								<i>l̠</i> [l̠] ⁶		
	Retroflex ⁷	<i>t̠̠</i> [t̠̠]	<i>d̠̠</i> [d̠̠]			<i>t̠̠̥</i> [t̠̠̥]	<i>d̠̠̥</i> [d̠̠̥]	<i>t̠̠̥̥</i> [t̠̠̥̥]	<i>d̠̠̥̥</i> [d̠̠̥̥]					<i>t̠̠</i> [t̠̠]														
	Alveo-palatális									<i>ç</i> [ç]	<i>ʒ</i> [ʒ]					<i>t͡ç</i> [t͡ç]	<i>d͡ʒ</i> [d͡ʒ]											
Dorzális	Palatális	<i>ty</i> [c]	<i>gy</i> [ɟ]					<i>ç̺</i> [ç̺]	<i>ʒ̺</i> [ʒ̺]			<i>ty</i> [c̺]	<i>gy</i> [ɟ̺]					<i>ny</i> [ɲ]					<i>j̺</i> [j̺] ⁸	<i>ɥ̺</i> [ɥ̺] ⁹	<i>j</i> [j]	<i>ly</i> [ɭ]		
	Palatoveláris	<i>k̟</i> [k̟]	<i>g̟</i> [g̟]							<i>ç̟</i> ¹⁰ [ç̟]	<i>ʒ̟</i> [ʒ̟]																	
	Veláris	<i>k</i> [k]	<i>g</i> [g]					<i>ç̠</i> [ç̠]	<i>ʒ̠</i> [ʒ̠]			<i>x</i> [x]	<i>ɣ</i> [ɣ]	<i>k̠</i> [k̠]	<i>g̠</i> [g̠]			<i>ŋ</i> [ŋ]						<i>ɥ̠</i> [ɥ̠] ¹¹	<i>w̠</i> [w̠] ¹²	<i>ɣ</i> [ɣ]	<i>ɭ</i> [ɭ]	
	Uvuláris	<i>q</i> [q]	<i>ɢ</i> [ɢ]	<i>ʀ̺</i> [ʀ̺]	<i>ʁ̺</i> [ʁ̺]	<i>ʀ̺̥</i> [ʀ̺̥]	<i>ʁ̺̥</i> [ʁ̺̥]																					<i>ʁ</i> [ʁ]
Radikális	Faringális									<i>ħ</i> [ħ]	<i>ʕ</i> [ʕ]															<i>ʕ̠</i> [ʕ̠]		
	Epiglottális	<i>ʕ̠</i> [ʕ̠]				<i>ʕ̠̥</i> [ʕ̠̥]	<i>ʕ̠̥̥</i> [ʕ̠̥̥]					<i>ħ̠</i> [ħ̠]	<i>ʕ̠</i> [ʕ̠]													<i>ʕ̠̥</i> [ʕ̠̥]		
Laringális	Glottális	<i>ʔ</i> [ʔ]								<i>h</i> [h]	<i>ɦ</i> ¹³ [ɦ] ¹⁴															<i>ɦ</i> ¹³ [ɦ] ¹⁴		

A dőlt betűk a magyar egyezményes hangjelölésben, a [szögletes zárójelben] lévő álló betűk az IPA átírásában használatos jelek. (A ~-vel összekapcsolt/elválasztott jelek ugyanannak a hangnak a jelölésre szolgáló variánsok.)

- A szonoráns hangok elsődlegesen zöngések, azonban a világ nyelveiben előfordulnak zöngétlen (ezért obstruens) változataik is, amelyek a frikatívákhoz hasonlóan zörejes szerkezetűek, hiszen a glottisz nyitásával a tágabb akadályon át távozó levegő turbulens zörejt keltve távozik (Gráczy 2012: 2; ld. 13. oldal). A zöngétlen szonoránsokat az IPA átírása általában a zöngétlenség diakritikus jelét a betű alá (ritkábban fölé) helyezve jelzi: [t̺, t̺̥, t̺̥̥, t̺̥̥̥], de [w̺ ~ w̺̥].
- Az affrikátákat (zár-rés hangokat) jelölő betűket az IPA átírásában többnyire összekapcsoló jel nélkül használják, amennyiben rendelkezésre áll a betűkészletben megfelelő karakter, ligatúraként írva: [ts ~ t͡s], [dʒ ~ d͡ʒ], [tʃ ~ t͡ʃ], [dʒ ~ d͡ʒ], [t͡ç ~ t͡ʃ], [d͡ʒ ~ d͡ʒ].
- Approximáns = közelítőhang. Martínez-Celdrán (2004) szerint az approximánsok lehetnek (1) szemivokálisok (félhangzók) [j, w, ɥ, ɰ] és (2) mássalhangzók. A mássalhangzó approximánsok között megkülönbözteti a (2.1) centrális és a (2.2) laterális képzésűeket [l, ɭ, ɮ, ɮ̺], a centrális approximánsok között pedig a (2.1.1) spirantikusakat [β, v, ð, j̺, ɥ̺] és (2.1.2) rotikusokat [ɹ, ɻ].

- Tap és/vagy flap = (érintő és/vagy) legyintőhang, fél vagy egy perdületű hangképzés. A tap és a flap képzés közötti különbség léte, illetve jellege vitatott (vö. Ladefoged–Maddieson 1996: 230–232). Egyesek szerint a tap (érintőhang) ballisztikus, a flap (legyintőhang) lökés-szerű képzésű.
- A tremuláns és a tap/flap képzésű hangok többségükben szonoránsok, azonban egyes nyelvekben lehetnek obstruensek is. (Ilyen pl. a cseh ř hang zöngés [r̺] és zöngétlen [r̺̥] allofónja.)
- [l] = az l posztalveoláris mássalhangzók előtt ejtett variánsa (pl. *olcsó*).
- Retroflex: a magyar egyezményes és a finnugor átírás, illetve a régebbi magyar fonetikák *kakuminális* néven említik.
- [j] = palatális zöngés szemivokális approximáns. Vokális megfelelője az *i* [i], ezért a magyar egyezményes hangjelölés *i* betűje jelölné pontosan.
- [ɥ ~ j̺̥] = labiopalatális zöngés szemivokális approximáns. Vokális megfelelője az *ü* [y], ezért a magyar egyezményes hangjelölés *ü* betűje jelölné pontosan.

- A palatoveláris zöngétlen frikatívát a magyar nyelvészetben tévesen azonosították a palatális zöngétlen frikatívával, így ezt a hangot is *ç*-val jelölték. Az érintett hang helyes jele a *ç̺*.
- [ɥ] = veláris zöngés szemivokális approximáns. Vokális megfelelője az *i* [ɥ].
- [w ~ ɥ̠] = labioveláris zöngés szemivokális approximáns. Vokális megfelelője az *u* [u], ezért a magyar egyezményes hangjelölés *ü* betűje jelölné pontosan. (Nem azonos sem a magyar egyezményes hangjelölésben *β*-vel jelölt [β]-vel, ami bilabiális centrális szonoráns approximáns, sem a magyar egyezményes hangjelölésben szintén *β*-vel jelölhető [β]-vel, ami pedig bilabiális centrális nemszibiláns obstruens frikativa.)
- A magyar egyezményes hangjelölés a zöngés *h* hangra alkalmanként a finnugor átírásból átvett *ɦ* betűt használja, de nem különböztet meg frikativa és approximáns *h*-kat.
- [ɦ] = laringális/glottális zöngés réshang. Hagyományosan frikativaként (esetleg pseudo-frikativaként) tartják számon, de képzésmódja alapján approximánsnak is tekinthető. A finnugor átírás megkülönbözteti a frikativa és a szemivokális *h*-kat: a zöngétlen laringális frikativa jele *h̺*, a zöngésé *ɦ̺*; a zöngétlen laringális félhangzó jele *h*, a zöngésé *ɦ* (Livonen–Sovijärvi–Aulanko 1990: 54, 55).